

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

ZAKLJUČNA STROKOVNA NALOGA VISOKE POSLOVNE ŠOLE
**ANALIZA ODLOČB IN DELOVANJA SLOVENSKEGA
INFORMACIJSKEGA POOBLAŠČENCA**

TADEJA GORJANEC

IZJAVA O AVTORSTVU

Spodaj podpisana Tadeja Gorjanec, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, izjavljam, da sem avtorica zaključne strokovne naloge z naslovom Analiza odločb in delovanja slovenskega informacijskega pooblaščenca pripravljenega v sodelovanju s svetovalcem prof. dr. Mitjo Kovačem.

Izrecno izjavljam, da v skladu z določili Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah (Ur. l. RS, št. 21/1995 s spremembami) dovolim objavo zaključne strokovne naloge na fakultetnih spletnih straneh.

S svojim podpisom zagotavljam, da

- je predloženo besedilo rezultat izključno mojega lastnega raziskovalnega dela;
- je predloženo besedilo jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem
  - poskrbel(-a), da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam v zaključni strokovni nalogi/diplomskem delu/specialističnem delu/magistrskem delu/doktorski disertaciji, citirana oziroma navedena v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, in
  - pridobil(-a) vsa dovoljenja za uporabo avtorskih del, ki so v celoti (v pisni ali grafični obliki) uporabljena v tekstu, in sem to v besedilu tudi jasno zapisal(-a);
- se zavedam, da je plagiatstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku (Ur. l. RS, št. 55/2008 s spremembami);
- se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predložene zaključne strokovne naloge/diplomskega dela/specialističnega dela/magistrskega dela/doktorske disertacije dokazano plagiatstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom.

V Ljubljani, dne _____

Podpis avtorice: _____

KAZALO

UVOD	1
1 VAROVANJE OSEBNIH PODATKOV	2
1.1 Kaj so osebni podatki in informacija.....	2
1.2 Varstvo podatkov	5
2 VEDENJSKA EKONOMIJA	7
2.1 Definicija vedenjske ekonomije	7
2.2 Stara in nova vedenjska ekonomija.....	8
3 INFORMACIJSKI POOBLAŠČENEC	10
3.1 Zgodovina	10
3.2 Pristojnosti.....	10
4 PRIMERI INFORMACIJSKEGA POOBLAŠČENCA	11
4.1 Izplačilo visokih honorarjev	11
5 ANALIZA ANKETE	15
SKLEP	23
LITERATURA IN VIRI	25
PRILOGE	

KAZALO TABEL

Tabela 1: Razmerje med smerjo izobrazbe in ali poveš informacijo delodajalcu in ali se zdi prav, da prikriješ informacijo delodajalcu	19
---	----

KAZALO SLIK

Slika 1: Spol	16
Slika 2: Starost	16
Slika 3: Končana izobrazba.....	17
Slika 4: Smer izobrazbe.....	17
Slika 5: Zaposlenost	17
Slika 6: Osebni dohodek	18
Slika 7: Zavarovanost osebnih podatkov.....	18
Slika 8: Razmerje med smerjo izobrazbe in ali delodajalcu poveš ali prikriješ informacije.....	19
Slika 9: Razmerje med smerjo izobrazbe in ali se zdi prav, da prikriješ informacijo delodajalcu...	19
Slika 10: Razmerje med zaposlenostjo in ali poveš informacijo delodajalcu	20
Slika 11: Razmerje med zaposlenostjo in ali se zdi prav, da prikriješ informacijo delodajalcu	20
Slika 12: Razmerje med izobrazbo in ali poveš informacijo delodajalcu	21
Slika 13: Razmerje med izobrazbo in ali se zdi prav, da prikriješ informacijo delodajalcu	21
Slika 14: Razmerje med zaposlenostjo in zavarovanost podatkov.....	22

Slika 15: Izkušnjo s področja varovanja osebnih podatkov	22
Slika 16: Ali veste, kdo je slovenski varuh	23
Slika 17: Kje ste dobili podatke o slovenskem varuhu.....	23

UVOD

V zadnjem času zelo občutimo nadvse hiter in razgiban napredek v informacijski tehnologiji. V današnji družbi odločitve predvsem temeljijo na podatkih posameznika, ki so shranjeni v računalniku. Skladno z načelom odgovornosti mora biti obvezno zagotovljeno, da se v avtomatičnih ali drugače vodenih zbirkah shranjeni osebni podatki ter njihova uporaba ne posega po zakonu zavarovano področje zasebnost posameznika, na katere se informacije nanašajo. Sodobna tehnologija pa ni glavni problem glede zlorabe in varstva osebnih podatkov. Glavni problem izhaja iz celotnega procesa (zbiranja, obdelovanja, shranjevanja, in uporabe podatkov, ki so povezani s posameznikom). Z uporabo modernih tehnologij se ta problem le potencira, saj tehnologija omogoča zbirke podatkov, ki združujejo posamezne osebne podatke kot skupek podatkov na enem mestu.

V večini držav prav tako tudi v Sloveniji je varstvo podatkov urejen z ustavo. V Sloveniji imamo tudi zakon ki posebej ureja samo varstvo osebnih podatkov (Zakon o varstvu osebnih podatkov). S tem zakonom se določajo pravice, obveznosti, načela in ukrepi, s katerimi se preprečujejo neustavni, nezakoniti in neupravičeni posegi v zasebnost in dostojanstvo posameznika oziroma posameznice pri obdelavi osebnih podatkov. Po letu dni v okviru tega zakona sprejmejo še Zakon o Informacijskem pooblaščenca. Informacijski pooblaščenec je prekrškoven, neodvisen in samostojen državni organ. Pristojen je za izvajanje inšpekcijskega nadzora nad zakonom in drugimi predpisi, odloča o pritožbi zoper odločb in odloča o pritožbah posameznika.

“Nikogar se ne sme nadlegovati s samovoljnim vmešavanjem v njegovo zasebno življenje, v njegovo družino, v njegovo stanovanje ali njegovo dopisovanje in tudi ne z napadi na njegovo čast in ogled. Vsakdo ima pravico do zakonskega varstva pred takšnim vmešavanjem ali takšnimi napadi.” (Splošna deklaracija človekovih pravic, resolucija št. A/RES/217A (III) 1948).

Namen zaključne strokovne naloge je ugotoviti, kako so zavarovani osebni podatki v Sloveniji. Kakšno vlogo ima pri tem slovenski varuh človekovih pravic in informacijski pooblaščenec. Kakšne izkušnje imajo s Slovenskim varuhom. Kako bi ravnali v različnih situacijah. Predstavljali so si, da so na razgovoru za službo. Imajo bolezen, zaradi katere že vnaprej vedo, da bodo v službi večkrat manjkali. Ali bi to povedali delodajalcu na razgovoru ali ne? Ter, da so v vlogi delodajalca. Na razgovoru za delo so izbrali osebo, ki ima primerno izobrazbo in veliko izkušenj. Vendar pa jim je prikrivala, da je noseča. Zaradi tega so imeli s to osebo samo stroške, poleg tega pa so morali zaposliti še novo osebo. Ali se jim to zdi prav, da je oseba prikrivala resnico, ali ne?

Zaključna strokovna naloga je razdeljena na več poglavij, saj zajema teoretični in raziskovalni del. V prvem poglavju je opisano, kaj so osebni podatki in kaj je informacija, ter kako je v Sloveniji urejeno varstvo osebnih podatkov. Drugo poglavje zajema vedenjsko ekonomijo. Tretje poglavje predstavi informacijskega Pooblaščenca Republike Slovenije (v nadaljevanju Pooblaščenec). Nekaj o njegovi zgodovini ter njegovih pristojnostih na področju dela. V četrtem poglavju sem pisala o primerih Informacijskega pooblaščenca. O najbolj odmevni temi lanskega leta, o izplačilu visokih honorarjev. V drugem empiričnem delu sem preko ankete ugotavljala koliko prebivalci vejo o Slovenskem varuhu, ter kako se jim zdijo zavarovani osebni podatki.

1 VAROVANJE OSEBNIH PODATKOV

1.1 Kaj so osebni podatki in informacija

Zakon o varstvu osebnih podatkov (Uradni list Republike Slovenije (v nadaljevanju RS) št. 94/2007) v 6. členu pomen izrazov definira kot:

- osebni podatek – je katerikoli podatek, ki se nanaša na posameznika, ne glede na obliko, v kateri je izražen;
- posameznik – je določena ali določljiva fizična oseba, na katero se nanaša osebni podatek; fizična oseba je določljiva, če se jo lahko neposredno ali posredno identificira, predvsem s sklicevanjem na identifikacijsko številko ali na enega ali več dejavnikov, ki so značilni za njeno fizično, fiziološko, duševno, ekonomsko, kulturno ali družbeno identiteto, pri čemer način identifikacije ne povzroča velikih stroškov, nesorazmerno velikega navora ali ne zahteva veliko časa;
- občutljivi osebni podatki – so podatki o rasnem, narodnem ali narodnostnem poreklu, političnem, verskem ali filozofskem prepričanju, članstvu v sindikatu, zdravstvenem stanju, spolnem življenju, vpisu ali izbrisu v ali iz kazenske evidence ali evidenc, ki se vodijo na podlagi zakona, ki ureja prekrške, občutljivi osebni podatki so tudi biometrične značilnosti, če je z njihovo uporabo mogoče določiti posameznika v zvezi s kakšno od prej navedenih okoliščin.

Varovanje osebnih podatkov je temeljna človekova pravica in svoboščina, ki ga določa tudi zakon o varstvu osebnih podatkov. 28. januarja obeležujemo evropski dan varstva osebnih podatkov. Evropa je ta dan prvič zaznamovala leta 2007, potem ko je 28. januar za dan varstva osebnih podatkov razglasil Svet Evrope s podporo Evropske komisije.

Zakon o varstvu osebnih podatkov načelno določa, da je varstvo osebnih podatkov namenjeno preprečevanju nezakonitih in neupravičenih posegov v informacijsko zasebnost posameznika na vseh pomembnih področjih. Določa, da je v Sloveniji vsakomur, ne glede

na državljanstvo in prebivališče, zagotovljeno varstvo osebnih podatkov (Bien & Pirc Musar & Prelesnik, 2006, str. 17).

Osebnih podatki se morajo obdelovati zakonito in pošteno, biti morajo ustrezni in po obsegu primerni namenu, za katera se zbirajo in obdelujejo. Prav tako je pomembno zagotavljati načelo prepovedi diskriminacije, ki zagotavlja varstvo osebnih podatkov vsakemu posamezniku, ne glede na njegove osebne okoliščine (Bien et al., 2006, str. 17).

Pomembno je, da sta javni in zasebni sektor glede na obdelavo osebnih podatkov urejena ločeno. V javnem sektorju so namreč pravne podlage strožje, saj se osebni podatki lahko obdelujejo le, če njihovo obdelavo in konkretizacijo določa zakon, z zakonom pa se lahko določi, da se nekateri osebni podatki lahko obdelujejo le, če v to privoli posameznik. Za državne organe, organe lokalnih skupnosti in nosilce javnih pooblastil je torej obdelava osebnih podatkov dopustna v manjši meri. Če obdelavo določa zakon, je obdelava dopustna tako v zasebnem kot tudi v javnem sektorju, paziti moramo le na sorazmernost obdelavo osebnih podatkov ter na obdelavo v skladu z namenom, ki mora biti določen v vsakem zakonu (Bien et al., 2006, str. 17).

Zaradi prisluškovanj in podobnih vdorov v zasebnost posameznika, se je pojavila potreba po varstvu zasebnosti. Pred iznajdbo nove tehnologije smo bili lahko prepričani, da nam v zasebnih prostorih nihče ne prisluškuje. Pravica do varstva osebnih podatkov se je posledično začela zelo pozno, s prihodom nove tehnologije. Gre za kršitve kot so prisluškovanje telefonskim pogovorom, uporaba mikrofonov in drugih elektronskih naprav, zbiranje, shranjevanje in iskanje informacij z videokamerami, računalniki in podobno. Da bi dosegli ravnotežje med pravico do zasebnosti in legitimnimi razlogi za uporabo osebnih podatkov, potrebujemo zakon o varovanju osebnih podatkov. Potrebujemo zakonodajo, ki omogoča posamezniku varstvo in zagotavlja ustrezne pravice, hkrati pa omogoča uporabo osebnih podatkov subjektom, ki so upravičeni do zbiranja in obdelovanja le-teh (Bien et al., 2006, str. 17).

V Evropi so bili prvi zakoni o varstvu osebnih podatkov sprejeti v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja. Švedska je leta 1973 prva sprejela zakon o varstvu osebnih podatkov, zato ima bogato prakso na tem področju. Kmalu po Švedski so podobne zakone sprejele še Grčija, Madžarska, Francija in Finska. Leta 1984 pa se zakonom pridržita še Velika Britanija in Severna Irska. V devetdesetih letih so tovrstne zakone začele sprejemati tudi druge evropske države (Zvezna republika Nemčija, Slovaška, Avstrija, Danska, Italija, Norveška). Po prehodu v novo tisočletje so uskladile svoje zakone z odločbo Direktive 95/46/ES (Bien et al., 2006, str. 17).

V poslovnem svetu je informacija zelo pomemben element pri upravljanju in ravnanju nekega poslovnega sistema – brez njih ni mogoče spremljati poslovnega okolja in sistema. Z njo namreč sprejemamo ukrepe, ki odpravljajo motnje v poslovnem sistemu in izničujejo

negativne učinke okolja na naše podjetje. Torej s pomočjo informacij vodimo podjetje v neko boljše, zeleno stanje (Mohorič, 1999, str. 16).

Ekonomisti se strinjajo, da so informacije bistveni element našega življenja, in da je skoraj vse v takšni ali drugačni meri povezano z informacijami. Informacije so tako temeljna sestavina odločanja, in odločanje med omejenimi dobrinami je tudi centralno vprašanje ekonomije. Pomanjkanje informacij nam namreč onemogoča sprejemanje, v ekonomiji predvidenih, popolnih, racionalnih odločitev, zato le te nastanejo v pogojih negotovosti. Ta negotovost povzroči sprejemanje drugačnih odločitev od tistih, ki bi bile sprejete v svetu popolnih informacij. Negotovost tako postane neposreden vir nezadovoljstva, informacije pa edino učinkovito sredstvo za odpravo takšnega nezadovoljstva. Posledično lahko torej trdimo, da so skoraj vsi pravni problemi v takšnem ali drugačnem smislu direktna posledica problema nepopolnih informacij. Posledici takšne nepopolnosti sta tudi zmotna in prevara, ki ekonomsko gledano predstavljata predvsem nepotrebne stroške, tako posredne kot neposredne. Posner in Rosenfield za zmanjšanje oziroma preprečevanje teh nepotrebnih stroškov kot alternativni predlagata preprečevanje ali pa zavarovanje. Ob dejstvu, da se lahko večina zmot in prevar s sprejemljivimi stroški prepreči, postane zavarovanje za primer zmot manj pomembno, sama dolžnost razkrivanja informacij pa tako stroškovno najbolj učinkovito sredstvo za preprečevanje takšnih zmot. Vendar pa mora biti določena oseba, kot je to izpostavil Nobelov nagrajenec Stigler, ne glede na to, da samo pridobivanje informacij ni brezplačno, zmožna te informacije pridobiti in posredovati ceneje oziroma z manj stroški kot druga. Če k temu pridamo klasično domnevo racionalnega obnašanja ljudi, potem stranke s tem, ko naložijo riziko zmote na tisto stranko, ki lahko zagotovi te informacije bolje (ceneje), minimizirajo skupne stroške potencialne zmote. Kronmanov, na podlagi Posnerjevega in Rosenfieldovega "iskanja" najcenejšega generatorja informacij razvit koncept, nam tako v primerih, ko tveganje ni že vnaprej pogodbeno ali kakor koli drugače določeno (pravne praznine), pokaže na tisto stranko, ki bi v skladu z ekonomskimi kriteriji to tveganje morala nositi. Ekonomska učinkovitost torej zahteva, da se to tveganje naloži tisti osebi, ki lahko zagotovi potrebne informacije najceneje (Kovač, 2009, str. 378).

Informacija (lat. *informatio*) je obvestilo prejemniku informacije, da se je nekaj zgodilo. Človek nenehno spremlja sporočila iz okolja, ki ga obkroža. Sporočila ga obveščajo o dogodkih v okolju, iz njih "gradi" svoje znanje o okolju, nanje se odziva. Sporočila, ki jih človek sprejme, niso enakovredna. Nekatera sporočila bolj prispevajo k povečanju njegovega znanja o okolju, druga manj, so pa tudi sporočila, ki nič ne prispevajo k povečanju njegovega znanja, na primer, če človek večkrat sprejme sporočilo z obvestilom o nekem dogodku, prvo sporočilo poveča njegovo znanje in izzove odziv, ponovitve sporočila pa ne, ker je o dogodku že obveščen. Samo za sporočila, ki povečujejo človekovo znanje o okolju, pravimo, da vsebujejo informacijo, to je, da ga obveščajo o dogodku (Pavešić, 1997, str. 1).

Kaj je informacija javnega značaja?

Jerše (2009, str. 86) pravi, da je informacija javnega značaja tista, ki:

- izvira iz delovnega področja organa in
- se nahaja v obliki dokumenta, zadeve, dosjeja, registra, evidence ali dokumentarnega gradiva, ki ga je organ izdelal sam, v sodelovanju z drugim organom ali je pridobil od drugih oseb.

Iz kroga informacij javnega značaja je v celoti izvzeto arhivsko gradivo, ki ga hrani v okviru javne arhivske službe pristojni arhiv v skladu z zakonom, ki ureja arhive. Dostop do tega gradiva je urejen posebej z Zakonom o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva in arhivih. Prvi pogoj je torej, da gre za informacijo, ki glede na zakonsko ali drugo opredelitev pristojnosti posameznega zavezanca po ZDIJZ sodi v njegovo delovno področje. Tako nedvomno ne sodijo v delovno področje organa morebitni zasebni dokumenti posameznih uslužbencev, četudi bi bili shranjeni na službenem računalniku. Drug pomemben kriterij pa je obstoj dokumenta. Organ ni dolžan izdelati novih dokumentov, ki pred zahtevo prosilca sploh niso obstajali. Tako imenovani kriterij materializirane oblike pomeni, da se mora informacija nahajati v neki fizični obliki (zakon zgolj primeroma navaja možnost), v kateri organ z njo razpolaga. Bistveno je torej, da je informacija fiksirana na nek fizični medij, ki se da ponovno priklicati. Bistven pogoj za obstoj informacije ne zadošča, da npr. zaposleni pri organu pozna določeno informacijo. Pojem razpolagati z informacijo je treba v smislu namena zakona razlagati široko. Gre za vsakršno posedovanje, izdelovanje, proizvodnjo ali predelovanje informacije s strani organa, za njega ali pri njem. Organ torej ni dolžan izdelovati ali pridobivati novih dokumentov za namene izpolnjevanja zahteve prosilca, kar pa ne pomeni, da tega ne sme storiti, če tako želi. Prav tako mu ni treba nadomeščati dokumenta, ki ga nima več v svoji posesti (namensko uničenje dokumenta, da bi se preprečilo njegovo razkritje javnosti, pa predstavlja prekršek). Organu informacij za zavezanca tudi ni treba zbirati, obdelovati ali analizirati. Seveda takšne ureditve ne moremo prenesti na sodobno tehnologijo – računalniške baze podatkov. Organi morajo v tem primeru podatke priklicati iz baz (če je to z obstoječo programsko opremo mogoče), kar bi se sicer štelo za izdelavo novega dokumenta. Če je zahtevan dokument že javno objavljen ali je dostopen v javni zbirki, je dolžan organ prosilca le napotiti nanje (Jerše, 2009, str. 86).

1.2 Varstvo podatkov

Osebnih podatki, ki so varovani, sodijo v okvir varstva osebnih podatkov po Zakonu o varstvu osebnih podatkov (v nadaljevanju ZVOP-1) je zapisano v drugem odstavku 6 člena, da je vsak podatek, ki se nanaša na določeno ali določljivo fizično osebo in je del zbirke osebnih podatkov. Gre torej lahko za katerikoli tak podatek ne glede na obliko, v kateri je izražen (npr. ime in priimek, potrošniške navade, ocena, fotografija, prstni odtis, enotna matična številka občana (v nadaljevanju EMŠO), podatek o bolezni, ipd.) Osebnih podatki so lahko

tudi subjektivne informacije, mnenja ali ocena. Drug pomemben vidik je, da gre za določeno ali določljivo fizično osebo, torej takšno, ki se jo lahko neposredno ali posredno identificira, pri čemer način identifikacije ne povzroča vidika stroškov, nesorazmerno velikega napora ali ne zahteva veliko časa. Osebni podatki tako niso imena pravnih oseb, organizacij, samostojnih podjetnikov ZVOP-1, nazivi odvetnikov in odvetniških firm. Prav tako pa v okvir varstva po ZVOP-1 ne sodijo osebni podatki, ki niso izšli iz zbirk osebnih podatkov. Klasični primer zbirke osebnih podatkov so različne ročno ali elektronsko vodene evidence in registri, ne glede na to ali vsebujejo enega ali več osebnih podatkov. Prav tako so zbirke osebnih podatkov vsi drugi strukturirani nizi podatkov (organizirani na tak način, da določijo ali omogočijo določljivost posameznika), ki vsebujejo vsaj en osebni podatek. Tako ni zbirka osebnih podatkov na primer članek ali leposlovno delo, čeprav vsebuje določene osebne podatke. Lahko pa članek vsebuje podatke, ki so izšli iz zbirk (Jerše, 2009, str. 6).

Varstvo osebnih podatkov je v Sloveniji zagotovljeno vsakomur (4.člen ZVOP-1) ne glede na to ali je prebivalec oziroma državljan Republike Slovenije ali ne in prav tako ne glede na druge okoliščine (npr. narodnost, raso, barvo, spol, jezik, politično ali drugo prepričanje, spolno usmerjenost ali katerokoli drugo osebno okoliščino). Odgovornost za osebne podatke iz posamezne zbirke je na upravljalcu – lastniku takšne zbirke. Upravljalec pa je fizična ali pravna oseba ali druga oseba javnega ali zasebnega sektorja, ki določa namene in sredstva obdelave osebnih podatkov oziroma oseba, določena z zakonom. Varnost osebnih podatkov je zagotovljena v vseh primerih, ko gre za obdelavo osebnih podatkov v Sloveniji, bodisi s strani pravnih ali fizičnih oseb. Določbe zakona tako veljajo za obdelavo osebnih podatkov, če ima upravljalec osebnih podatkov sedež v Sloveniji ali je njegova podružnica registrirana v Sloveniji. Prav tako pa velja ZVOP-1 tudi za fizične osebe v vlogi upravljalcev z začasnim ali stalnim prebivališčem v Sloveniji. Zakon pa varuje tudi obdelavo osebnih podatkov, če upravljalec osebnih podatkov ni ustanovljen oziroma ni registriran v državi članici evropske unije oziroma ni del Evropskega gospodarskega prostora in za obdelavo osebnih podatkov uporablja avtomatsko ali drugo opremo, ki se nahaja v Sloveniji, razen če se ta oprema uporablja samo za prenos osebnih podatkov preko ozemlja Slovenije. V teh primerih mora upravljalec osebnih podatkov določiti fizično ali pravno osebo, ki ima sedež ali je registrirana v Sloveniji, ki ga zastopa glede obdelave osebnih podatkov. Podobno velja v primeru fizičnih oseb v vlogi upravljalcev brez prebivališča v Sloveniji ali v eni od držav članic EU ali Evropskega gospodarskega prostora (Jerše, 2009, str. 9).

Obstajajo različne družbe, ki so drugače tolerantne do posega v posameznikovo zasebnost. S tem namenom se zasebnost tudi različno varuje in opredeljuje. Tako so družbe s starejšim stažem ponavadi bolj avtokratične, kar pomeni, da so manj dosledne do varstva osebnih podatkov. V nasprotju z mlajšo družbo, ki so bolj demokratično usmerjene so temu pravo nasprotje. Zelo dobro se zavedajo pomembnosti varstva osebnih podatkov. Zelo pomembna je osveženost o pomenu in posledicah varstva informacijske zasebnosti. Tako s strani državljanov, kot tudi nosilci javnih pooblastil.

Ko je Slovenija z ustavo opredelila varstvo osebnih podatkov, kot temeljno človekovo pravico, se je pridružila manjšini držav, ki zagotavljajo tako varstvo osebnih podatkov na ustavni ravni. Države kot so Avstrija, Nizozemska, Španija, Portugalska in Švedska spadajo v ta ozek krog. Je pa nekaj držav več, ki imajo z zakonom urejeno varstvo osebnih podatkov. Slovenija je to ohranila še iz časov osamosvojitve iz leta 1991, saj je v njej ohranila odločbo o varstvu osebnih podatkov. Ustava Republike Slovenije sedaj v 38. členu določa:

”Zagotovljeno je varstvo osebnih podatkov. Prepovedana je uporaba osebnih podatkov v nasprotju z namenom njihovega zbiranja.

Zbiranje, obdelovanje, namen uporabe, nadzor, in varstvo tajnosti osebnih podatkov določa zakon.

Vsakdo ima pravico seznaniti se z zbranimi osebnimi podatki, ki se nanašajo nanj, in pravico do sodnega varstva ob njihovi zlorabi.”

2 VEDENJSKA EKONOMIJA

2.1 Definicija vedenjske ekonomije

Poznamo več definicij vedenjske ekonomije. Mullainathan in Thaler jo definirata kot kombinacijo psihologije in ekonomije, ki raziskuje, kaj se zgodi na trgih, na katerih nekateri agenti pokažejo človeške omejitve in težave. Pri razumevanju človeških omejitev uporablja dejstva in metode drugih socialnih znanosti (Dragonja, 2007).

Vedenjska ekonomija je veja ekonomije, ki se zaveda vedno večjega pomena psiholoških temeljev ekonomske analize, katerega cilj je povečati moč razlage in predvidevanja ekonomske teorije. Do neke meje je vedenjska ekonomija podobna eksperimentalni ekonomiji, to je veja ekonomije, ki s poskusi v laboratorijih preverja pravilnost ekonomskih teorij. Poskusi v laboratorijih so pomembno metodološko orodje tudi za vedenjsko ekonomijo (Dragonja, 2007).

Jolls (2002) trdi, da se je vedenjska ekonomija razvila kot alternativa tradicionalni ekonomski teoriji in je posledica treh omejitev človeškega obnašanja:

- omejene racionalnosti, ki se nanaša na posameznikove miselne funkcije in njihove omejitve;
- omejene moči volje (angl. *will power*), ki se nanaša na težave posameznika pri kontroli samega sebe; in

- omejenega lastnega interesa (angl. *self-interest*), ki odraža željo ljudi po tem, da se drugi do njih obnašajo pravično in da se ljudje želijo v določenih okoliščinah obnašati pravično do drugih. Kadar so ljudje deležni pravičnega obravnavanja, se bodo tudi sami do drugih ponavadi obnašali tako, četudi to za njih pomeni stroške.

2.2 Stara in nova vedenjska ekonomija

Stara vedenjska ekonomija se je oblikovala predvsem v 50ih in 60ih letih prejšnjega stoletja, ravno v času, ko je bila neoklasična ekonomija na vrhuncu. Mnogo ekonomistov je skušalo na različne načine zgraditi ekonomijo na psihološko bolj verjetnih temeljih, vendar kljub temu, da je bilo teh ekonomistov veliko in da je imela večina ugleden poklicni položaj, se zdi, da so imeli zelo malo vpliva na razvoj ekonomije in tudi na razvoj nove vedenjske ekonomije. Najpomembnejša avtorja na področju stare vedenjske ekonomije sta Herbert A. Simon in George Ketna (Dragonja, 2007).

Simon (1957) je ekonomistom očital, da ekonomskemu človeku (*homo economicus*) pripisujejo nesmiselno vsevedno racionalnost, psihologom (predvsem naslednikom Freuda) pa, da vse skrčijo na čustva. Njegova kritika socialnim znanostim je bila, da trpijo za akutno shizofrenijo (Dragonja, 2007).

Njegov pogled na vedenjsko ekonomijo je najbolje predstavljen v njegovem ekonomskem slovarju *The New Palgrave* (1987). Pod geslom vedenjska ekonomija je navedel predpostavke neoklasične ekonomije. Pri tem je izmed množice implicitnih predpostavk izbral dve eksplicitni: človeški cilji in motivacije naj bi bili dani že vnaprej v obliki funkcije koristi (angl. *utility function*) in agenti nato izberejo tisto izmed možnosti, ki prinese večjo korist (Dragonja, 2007).

Po njegovem mnenju ima vedenjska ekonomija tri naloge. Prva je, da v primeru, da se neoklasične predpostavke izkažejo za napačne, poiščejo empirične zakone, ki čimbolj natančno opisujejo obnašanje. Druga je, da vedenjska ekonomija skrbi za posledice napačnih neoklasičnih predpostavk na delovanje ekonomskega sistema, njegovih institucij in na javno politiko. In nenazadnje, tretja naloga je priskrbeti empirične dokaze o funkciji koristi (ali drugega konstrukta, ki bo to nadomestil) tako, da bodo napovedi človeškega obnašanja boljše (Dragonja, 2007).

Simon je torej verjel, da neoklasični modeli ne uspejo pravilno opisati človeškega obnašanja pri odločanju in je prispeval k neuspehu mnogih kognitivnih omejitev. Zavedal se je, da je neoklasična teorija izbire "naprava" za predvidevanje izbire in ne namerava popravljati opisa načina, kako posamezniki pridejo do odločitve. Nasprotno so teorije omejene racionalnosti (angl. *theories of bounded rationality*) bolj realne in skušajo ujeti dejanski proces odločanja

in tudi končno odločitev. Ker lahko bolje predvidijo in razložijo končne odločitve in ker lahko bolje osvetlijo proces odločanja, se mu zdijo superiorne (Dragonja, 2007).

Katona je po izobrazbi psiholog in ima doktorat iz psihologije, vendar je v njem zanimanje za ekonomijo in ekonomske temelje psihološkega obnašanja zbudila hiperinflacija v Nemčiji leta 1923. Na podlagi izkušenj iz psihologije in tudi nekajletnih izkušenj na področju raziskav z mnogih področij ekonomije je objavil knjigo *Psychological Analysis of Economic Behavior* (1951). Glavna predpostavka knjige je, da ekonomski procesi izvirajo neposredno iz človeškega obnašanja in da je zaradi moderne ekonomske analize ta pomemben podatek zanemarjen. Ali drugače, Katona je bil ostro kritičen do uporabe predpostavke o racionalnosti v neoklasični ekonomiji (Dragonja, 2007).

Katonova najbolj temeljna kritika neoklasične ekonomije je, da ne upošteva pomembnosti spremenljivk. Po njegovem mnenju motivi, odnos in pričakovanja posameznikov igrajo pomembno vlogo pri odločanju glede potrošnje, varčevanja in investiranja, zaradi česar bi morala psihologija zagotoviti metodološka in konceptualna orodja za raziskovanje ekonomskega vedenja. Brez upoštevanja teh spremenljivk je opis ekonomskega obnašanja nepopoln, razumevanje obnašanja omejeno in napovedi prihodnjega obnašanja nepravilne (Dragonja, 2007).

Prvi kognitivni znanstveniki so si zelo prizadevali, da ne bi ponovili napak behavioristov (predvsem zanašanje na introspekcijo), vendar so kljub temu prišli do zaključka, da je uporaba entitet nujna. S tem se strinjajo tudi vedenjski ekonomisti, saj so po njihovem mnenju entitete, kot so prepričanja, čustva in heuristika, vsaj delno odgovorne za oblikovanje človeškega obnašanja, zato bi nam njihovo boljše razumevanje omogočilo boljše razlago in predvidevanje obnašanja (Dragonja, 2007).

Anwar (2012) v svojem članku za Brekely News piše, da so po študijah psihologov iz kalifornijske Univerze Berkeley ugotovili, da ima zgornji razred večjo nagnjenost k neetičnemu ravnanju. Pri čemer je bolj verjetno, da verjamejo - tako kot Gordon Gekko v filmu "Wall Street" - da "je pohlep dober". V sedmih ločenih opravljenih študijah, so raziskovalci večkrat ugotovili, da so bili udeleženci višjega razreda bolj nagnjeni k goljufanju pri igrah na srečo ali za pogajanja ustavljanju ljudem med vožnjo, in potrdili neetično vedenje na delovnem mestu. V peti študiji je udeležencu dodeljena vloga delodajalca, ki se pogaja za plačo s kandidatom, ki išče službo za nedoločen čas. Med drugim so jim povedali, da je to delo samo začasno in da morajo te informacije posredovati kandidatu. Študija je ugotovila, da so udeleženci zgornjega razreda bolj zavajali kandidate za delo, z zamolčanjem te informacije.

3 INFORMACIJSKI POOBLAŠČENEC

3.1 Zgodovina

Po uradni spletni strani Informacijskega pooblaščenca sem povzela njihovo zgodovino. Z Zakonom o dostopu do informacij javnega značaja je bil ustanovljen neodvisen in samostojni državni organ ki se imenuje Pooblaščenec za dostop do informacij javnega značaja. Začel je delovati dne 1. septembra 2003. Individualnost Pooblaščenca je v tem, da ima dostop do informacij javnega značaja, razlog za to pa je status državnega funkcionarja. Imenoval ga je Državni zbor RS na predlog predsednika RS. S 1. januarjem 2005 je stopil v veljavo Zakon o varstvu osebnih podatkov (v nadaljevanju ZVOP-1). Ta je v slovenski pravni red prenesel Direktivo 95/46/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. oktobra 1995 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in prostem pretoku osebnih podatkov v pravni red RS. Po tem zakonu je bil predviden glavni državni nadzorni organ za varstvo osebnih podatkov, ki naj bi začel delovati s 1. januarjem 2006. Po Zakonu o informacijskem pooblaščenca (v nadaljevanju ZInfP), ki je stopil v veljavo 31. decembra 2005, združila sta se Inšpektorat za varstvo osebnih podatkov in Pooblaščenec za dostop do informacij javnega značaja. S sprejemom ZInfP, s katerim začne delovati 1. januarjem 2006 državni nadzorni organ za varstvo osebnih podatkov, s tem je bila spoštovana določba ZVOP-1. Ta ima položaj samostojnega državnega organa. Z ZInfP je bil ustanovljen tudi Informacijski pooblaščenec, ki je samostojen in obenem tudi neodvisen državni organ. Takrat je bil v pravni red Republike Slovenije prenesena tudi Direktiva 95/46 Evropskega parlamenta in Sveta o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov. ZInfP je prinesel v slovenski pravni red bistvene novitete. S tem je bil oblikovan nov državni organ Informacijski pooblaščenec, ki izvaja številne pristojnosti tako na področju dostopa do informacij javnega značaja kot tudi na področju varstva osebnih podatkov. Poleg določb, ki urejajo položaj in imenovanje informacijskega pooblaščenca, ZInfP vsebuje tudi določbe o nadzornikih za varstvo osebnih podatkov, o nekaterih posebnosti postopka pred Informacijskim pooblaščencom ter nekatere kazenske določbe. V Sloveniji sta pravica dostopa do javnih informacij in pravica do varstva osebnih podatkov z Ustavo Republike Slovenije določeni kot temeljni človekovi pravici, zapisani v 38. in 39. členu (O pooblaščenca, 2016).

3.2 Pristojnosti

Pristojnosti, ki jih ima organ zajemajo dostop do informacij javnega značaja in varstvo osebnih podatkov. Glede na Zakon o informacijskem pooblaščenca so njegove pristojnosti odločanje o pritožbi zoper odločb, s katero je organ zavrgel ali zavrnil zahtevo ali drugače kršil pravico do dostopa ali ponovne uporabe informacije javnega značaja. Izvršuje inšpekcijski nadzor nad izvajanjem zakona in drugih predpisov, ki urejajo varstvo ali obdelavo osebnih podatkov oziroma iznos osebnih podatkov iz Republike Slovenije. Odloča

o pritožbi posameznika, kadar upravljavec osebnih podatkov ne ugotovi zahtevi posameznika glede njegove pravice do seznanitve z zahtevanimi podatki, do izpisov, seznamov, vpogledov, potrdil, informacij, pojasnil, prepisovanja ali kopiranja po določbah zakona, ki ureja varstvo osebnih podatkov. Kot prekrškovni organ je pristojen za nadzor nad izvajanjem Zakona o informacijskem pooblaščenca, Zakona o dostopu do informacij javnega značaja v okviru pritožbenega postopka in Zakona o varstvu osebnih podatkov (2. čl. ZInfP in 32. čl. ZDIJZ). Informacijskega pooblaščenca vodi pooblaščenka Mojca Prelesnik (O pooblaščenca, 2016).

4 PRIMERI INFORMACIJSKEGA POOBLAŠČENCA

Spodaj vam bom opisala primer delovanja Informacijskega pooblaščenca. Predstavila bom afero, ki je prišla v javnost zaradi previsoko izplačanih honorarjev. Seznam je bil objavljen na spletni strani komisije za preprečevanje korupcije (v nadaljevanj KPK). Supervizor je spletna aplikacija za spremljanje transakcij javnih institucij. Pričujoča spletna storitev splošni javnosti, medijem, stroki in državnim organom omogoča vpogled v transakcije javnih institucij in družb v lasti države ter občin, ki se nanašajo na blago in storitve, plače, socialne prejemke, pokojnine, subvencije, štipendije itd. Javna osvetlitev toka denarja med javnim in zasebnim povečuje odgovornost nosilcev javnih funkcij za smotrno in učinkovito porabo javnih sredstev, omogoča argumentirano razpravo o sprejetih in načrtovanih investicijah ter zmanjšuje tveganja za slabo upravljanje, zlorabo oblasti, predvsem pa omejuje sistemsko korupcijo, nepošteno konkurenco in klientelizem. Komisija za preprečevanje korupcije s tem projektom odpira novo paradigmo transparentnosti delovanja države in omejevanje korupcijskih tveganj. Temeljno poslanstvo KPK je namreč, krepitev delovanja pravne države, integritete in transparentnosti, odpravljanje korupcijskih tveganj in nasprotja interesov (KPK, 2015).

4.1 Izplačilo visokih honorarjev

Eden zadnjih in najbolj odmevnih se je nanašal na previsoko izplačane honorarje nekaterih delavcev v javnem sektorju. Komisija za preprečevanje korupcije je predstavila posodobljeno spletno aplikacijo Supervizor. V aplikaciji so zajete vse transakcije med subjekti javnega sektorja ter fizičnimi osebami, ki so dobile izplačilo po avtorskih ali podjemnih pogodbah od leta 2003-2015. Osebe, ki so dobile manj kot 200 tisoč evrov poimensko na Supervizorju, niso razkrite.

Na spletni strani navajajo novosti aplikacije Supervizor (KPK, 2015):

- skupni anonimizirani podatki o plačah, kreditih in socialnih prispevkih javnih uslužbencev;

- skupni anonimizirani podatki o izplačilih bolniških odsotnosti, ki jih izplačuje Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije;
- skupni anonimizirani podatki o izplačilih pokojnin;
- skupni anonimizirani podatki o kratkoročnih invalidskih dodatkih, preživninskem varstvu kmetov, kmetijskih subvencijah fizičnim osebam in štipendijah;
- podatki o ostalih kmetijskih subvencijah;
- prikaz vseh transakcijskih računov posameznih subjektov in podatek, ali so ti računi odprti oziroma zaprti;
- pri seznamu davčnih dolžnikov smo dodali podatek, ali ima dolžnik transakcijski račun blokiran ali ne;
- podatki o transakcijah subjektov, ki so zavezani k informacijam javnega značaja;
- anonimizirani podatki o transakcijah med subjekti javnega sektorja in fizičnimi osebami, ki so prek avtorskih in podjemnih pogodb zaslužile manj kot 200.000 evrov;
- podatki o transakcijah med subjekti javnega sektorja in fizičnimi osebami, ki so prek avtorskih in podjemnih pogodb zaslužile več kot 200.000 evrov.

Ko so informacijskega pooblaščenca RS vprašali, katere podatke javnih uslužbencev je dopustno objaviti v medijih, je bil njegov odgovor sledeč (Koman-Perenčič, 2009, str. 20):

Po določbi 1. člena Zakona o javnih uslužbencih (Ur. l. RS, št. 63/2007, v nadaljevanju ZJU) je javni uslužbenec posameznik, ki sklone delovno razmerje v javnem sektorju. Javni sektor so v skladu z drugim odstavkom 1. člena ZJU državni organi in uprave samoupravnih lokalnih skupnosti, javne agencije, javni skladi, javni zavodi in javni gospodarski zavodi ter druge osebe javnega prava, če so posredni uporabniki državnega proračuna ali proračuna lokalne skupnosti. Pri dostopu do imena in priimka ter do nekaterih drugih osebnih podatkov javnih uslužbencev je treba upoštevati odločbo prve alineje tretjega odstavka 6. člena Zakona o dostopu do informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo in 117/06 – ZdavP-2; v nadaljevanju ZDIJZ), v kateri je navedeno, da se ne glede na odločbo prvega odstavka 6. člena ZDIJZ (kjer je kot ena izmed enajstih izjem, zaradi katerih se dostop do informacije zavrne, opredeljen osebni podatek), dostop do zahtevane informacije dovoli, če gre za podatke o porabi javnih sredstev ali podatke, povezane z opravljanjem javne funkcije ali delovnega razmerja javnega uslužbenca, razen v primerih iz 1. (tajni podatki) in 5. do 8. točke prvega odstavka 6. člena ZDIJZ, ter v primerih, ko zakon, ki ureja javne finance ali zakon, ki ureja javna naročila, določata drugače. Poglavitni namen sistema javnih uslužbencev, urejen v ZJU, je zagotoviti sistem izbire uradnikov, ki temelji na čim bolj objektivnih merilih strokovne usposobljenosti. Ta namen se zagotovi predvsem s postopkom, po katerem se prosto delovno mesto zasede. Ob tem je potrebno omeniti 7. člen ZJU, kjer je opredeljeno načelo enakopravne dostopnosti, ki pomeni, da ima vsakdo pod enakimi pogoji pravico do enakega dostopa do delovnih mest v javnem sektorju, in sicer na tak način, da je zagotovljena izbira kandidata, ki je najbolj strokovno usposobljen za opravljanje nalog na delovnem mestu, četudi ne gre za novo zaposlitev, vsaj glede vidika, da lahko delovno mesto zasede samo tisti, ki je najbolj oziroma primerno strokovno

usposobljen. S tem zakonom se v službeno pravo uvaja konkurenca, profesionalnost, učinkovitost in istočasno preprečuje korupcijo. Glede dostopa do osebnih podatkov javnih uslužbencev je treba poudariti tudi, da v skladu z doktrino pričakovane zasebnosti, ki jo je prevzelo tudi Evropsko sodišče za človekova pravice v primerih *Halford v. Združeno kraljestvo* (25.6.1997, Reports, 1997-III) in *Copland v. Združeno kraljestvo* (3.4.2007, Appl. No. 62617/00), nato pa še ustavno sodišče Republike Slovenije v odločbi U-I-25/95, javni uslužbenec ni upravičen pričakovati zasebnosti glede svojega imena, naziva, položaja, plače, službenega naslova in tistih delov iz uspešne prijave na delovno mesto, ki izkazuje kvalifikacije osebe, potrebne za določeno delovno mesto. Oseba, zaposlena v javnem sektorju, ima torej bistveno zmanjšano pričakovane zasebnosti zaradi načela odprtosti, ki terja transparentno delovanje organa s ciljem čim večje udeležbe državljanov pri izvajanju oblasti. Na tej teoretični podlagi temelji tudi določba tretjega odstavka 6. člena ZDIJZ. Upošteva je navedeno prva alineja tretjega odstavka 6. člena ZDIJZ predstavlja pravno podlago za medijsko objavo osebnih podatkov, ki so povezani z opravljanjem javne funkcije oziroma delovnega razmerja javnega uslužbenca, saj so ti podatki prosto dostopna informacija javnega značaja. Vendar pa informacijski pooblaščenec opozarja, da je pred medijsko objavo potrebno presoditi, kateri osebni podatki so v povezavi z delovnim razmerjem javnih uslužbencev in skladno s tem ne predstavljajo izjeme od prosto dostopnih informacij javnega značaja. Merila, na podlagi katerih se je opravil ta proces, so običajno določena v aktu o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest določenega organa javnega sektorja oziroma v besedilu javnega natečaja za posamično delovno mesto. Posledica ugotovitev medija po opravljeni presoji je njegova dolžnost, da pri objavi tovrstnih osebnih podatkov javnih uslužbencev prekrije vse osebne podatke, ki niso v povezavi z delovnim razmerjem javnih uslužbencev, kot so na primer naslov prebivališča, datum in kraj rojstva, EMŠO, ime staršev, število otrok in njihova imena, zasebna telefonska številka, število opravljenih izpitov in povprečna ocena pri študiju. Navedeni podatki načeloma ne predstavljajo prosto dostopnih informacij javnega značaja in zato sodijo med varovane osebne podatke (Koman-Perenčič, 2009, str. 20).

Ko je Informacijski pooblaščenec zaključil inšpekcijski nadzor pri Komisiji za preprečevanje korupcije zaradi aplikacije Supervisor, so dne 1.6.2015 na njihovi spletni strani zapisali spodnje ugotovitve (IP, 2015):

V "Supervisorju" objavljeni prejemniki avtorskih honorarjev so informacije javnega značaja zato ostajajo javni, nepravilnosti pa so bile ugotovljene v zaledni zbirki KPK – ustrezna pravna podlaga za pridobivanje transakcijskih računov prejemnikov avtorskih honorarjev je bila namreč vzpostavljena šele 4.3.2015. Informacijski pooblaščenec (v nadaljevanju IP) je po izvedenem inšpekcijskem postopku, ki ga je na podlagi prijave pri Komisiji za preprečevanje korupcije (KPK) začel 17. 3. 2015, ugotovil, da KPK podatkov o prejemnikih izplačil iz naslova avtorskih in podjemnih pogodb v svoji aplikaciji Supervisor ne objavlja nezakonito. Je pa IP ugotovil nepravilnosti pri pridobivanju nekaterih osebnih podatkov teh posameznikov, konkretno transakcijskih računov prejemnikov (TRR), vendar so bile te do

zaključka inšpekcijskega postopka odpravljene. Zato je IP inšpekcijski postopek pri KPK s sklepom ustavil. Tekst sklepa je dosegljiv na povezavi. V Supervizorju objavljeni podatki o transakcijah posameznikov, ki so od subjektov javnega sektorja prejeli izplačila iz naslova avtorskih in/ali podjemnih pogodb (prejemniki), izhajajo iz podatkov, ki jih KPK, v okviru podatkov o plačilnih transakcijah proračunskih uporabnikov, pridobiva od Uprave RS za javna plačila (UJP) že od leta 2011. Tedaj so bili posredovani tudi podatki o transakcijah za nazaj - vse od 1. 1. 2003 dalje. Ugotovljeno je bilo, da je UJP pri posredovanih transakcijah fizičnim osebam sicer odstranila nekatere osebne podatke, ne pa vseh, saj je KPK-ju posredovala tudi številke TRR prejemnikov – sicer brez navedbe imen. Na podlagi TRR je nato KPK izvedla identifikacijo prejemnikov, saj so izplačevalci v rubriki "namen izplačila" nekajkrat navedli tudi ime in priimek prejemnika. S pridobitvijo podatkov od UJP je torej pri KPK leta 2011 nastala posebna zbirka osebnih podatkov, ki se sproti dopolnjuje z novimi podatki. KPK bi morala za zakonito pridobivanje osebnih podatkov od UJP, po določbi 16. člena Zakona o integriteti in preprečevanju korupcije (ZIntPK) izkazati, da te podatke potrebuje za opravljanje katere od svojih zakonskih nalog, česar pa v postopku za nazaj ni izkazala. Prva zakonska naloga, ki opravičuje pridobivanje osebnih podatkov Prejemnikov (konkretno TRR-jev), je namreč šele sistemska preiskava, ki jo je KPK začela 4. 3. 2015. To pomeni, da je bila pravna podlaga za pridobivanje TRR prejemnikov vzpostavljena šele tega dne. Čeprav je KPK te podatke v preteklosti pridobivala nezakonito, je IP v postopku upošteval dejstvo, da je dne 4. 3. 2015 z začetkom preiskave postala upravičena pridobivati vse podatke o plačilnih transakcijah prejemnikov, vendar pa bi od UJP takrat lahko prejela le podatke od 4. 3. 2005 dalje, saj je rok hrambe podatkov pri UJP 10 let. Zaradi navedenih ugotovitev, na katere je bila KPK opozorjena v zapisniku, je IP nameraval KPK naložiti prepoved objave podatkov prejemnikov, ki se nanašajo na izplačila, starejša od 4. 3. 2005, vendar je KPK aplikacijo v postopku sama prilagodila tako, da teh podatkov ne objavlja več. Objava osebnih podatkov, ki jih KPK pridobi pri opravljanju svojih zakonskih nalog je dovoljena in hkrati omejena z določbo 75. člena ZIntPK in s splošnim načelom sorazmernosti. IP je ugotovil, da je KPK z objavo podatkov prejemnikov v aplikaciji Supervizor zasledovala zakoniti namen transparentnosti delovanja javnega sektorja, KPK pa je pri objavljanju teh podatkov ravnala tudi v skladu z načelom sorazmernosti. KPK je pred zaključkom postopka inšpekcijskega nadzora kriterije za objavo podatkov prejemnikov v Supervizorju nekoliko spremenila, zato je IP ugotavljal sorazmernost objave po spremembi teh meril. Ugotovil je, da je KPK pri objavi ustrezno upoštevala načelo sorazmernosti, ker je objavila le tiste osebne podatke, ki obenem predstavljajo informacije javnega značaja. KPK je objavo omejila tudi časovno in zneskovno, saj ne objavlja prejemnikov, pri katerih skupni znesek izplačil v desetih letih ne presega 150.000 eurov, kar pa skupaj tudi sicer predstavlja le dober odstotek vseh prejemnikov honorarjev. IP je v postopku ugotovil tudi nepravilnost pri sodelovanju zunanjega strokovnjaka, ki je pri KPK obdeloval osebne podatke, čeprav za to ni imel ustreznega pooblastila. KPK je to nepravilnost tekom postopka odpravila in ga ustrezno pooblastila tudi za obdelavo osebnih podatkov. Ker pa obstaja sum (na nepotrjenem dokazu temelječa misel), da je KPK od UJP na enak način pridobivala tudi podatke o TRR drugih

posameznikov, ki so preko UJP prejeli druga izplačila, je IP pri KPK hkrati začel nov postopek inšpekcijskega nadzora. V njem bo ugotavljal zakonitost zbiranja ter nadaljnje obdelave tudi teh osebnih podatkov, in sicer ali jih KPK pridobiva za izvajanje svojih konkretnih zakonskih nalog (IP, 2015).

V Sloveniji poznamo 4 vrste dokaznih standardov. Prvi je razlog za sum (kjer je prepričanost najnižja), sledi utemeljeni razlog za sum (tu je večja prepričanost, ampak še vedno manjša kot 50%), nato je utemeljen sum (prepričanost je več kot 50%) in na koncu še onkraj razumnega dvoma (prepričanost je več kot 95%). KPK obravnava vse prijave, ki kažejo že najmanjši sum korupcije, skrbno prebere in preuči posredovane navedbe. Nato pa se na podlagi navedb odloči ali gre za sum kršitve, v tem primeru gre prijava v nadaljnji postopek. Prav je, da pregledajo vse prijave, tudi tiste, ki na prvi pogled ne zgedajo sumljive. Vendar pa bi morale vse ostati anonimno, dokler se ne izkaže za utemeljen sum. Oziroma ostati za vedno anonimno, če prijavo ovržejo, saj v nasprotnem primeru omogočajo politične zlorabe in s tem lahko nekomu uničiš kariero in njegov ugled.

KPK je s Supervizorjem izdelala orodje, ki v trenutku pokaže, kakšni so izdatki javnega sektorja. Kdo služi na ta račun in kdo plačuje te storitve? S tem se tudi vidi, da zmagajo na javnih natečajih podjetja, ki imajo večje "zveze" in ne tista, ki so najcenejša in najkakovostnejša. Iz primera se tudi vidi, da bogatejši sloj prebivalstva služi na račun davkoplačevalskega denarja. Sedaj bo manj izkoriščanja javnih naročil. Saj bodo vse transakcije med državo in podjetji bolj pod drobnogledom javnosti. Menim, da bo spletna aplikacija prinesla pozitivne učinke na slovensko gospodarstvo. Upam, da KPK ne bo izkoriščala varstva osebnih podatkov. Vendar glede na to, da so umaknili že vse sporne podatke iz aplikacije, menim, da s tem ne bo težav. Poleg tega je Inštitut Jožef Štefan za informacijski dosežek leta 2015 izbral Supervizor.

5 ANALIZA ANKETE

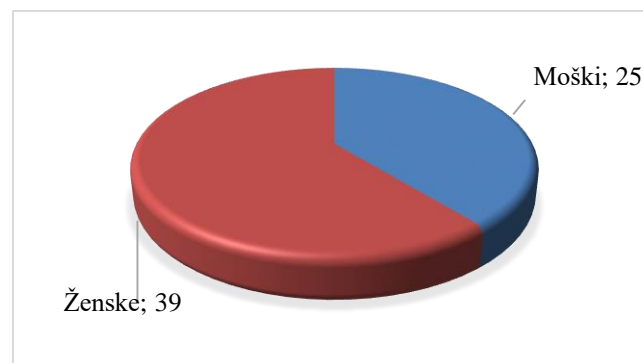
Metodologija spletne ankete je področje, ki se ukvarja z zbiranjem čim bolj točnih podatkov raziskave s čim nižjimi stroški. Internet v zadnjem času postaja vse bolj pomembno raziskovalno orodje. Prednosti pri tem so hitro zbiranje podatkov in računalniško zbiranje podatkov (zmanjša možnost napak pri vnosu podatkov, kontrolo odgovorov, prilagajanje vprašalnika, preseganje geografskih ovir). Slabosti pa so predvsem v smislu napak (napake nepokritja in vzorčenja, neodgovorov in merjenja). Te napake se lahko pojavijo v vseh oblikah anketiranja. Anketa je bila pripravljena na EnKlikAnketa – 1KA spletne ankete. Posredovana je bila na različnih socialnih omrežjih po mailu ter osebno. Na anketo je odgovorilo 96 anketirancev, vendar pa je ustreznih le 64 vprašanih, saj so ostali zaključili z reševanjem še pred koncem ankete. Anketni vprašalnik je vseboval 15 vprašanj oziroma spremenljivk. Na večino vprašanj so bili odgovori določeni, tri vprašanja pa so bila odprta.

Pri spletnih anketah se soočamo s problemom reprezentativnosti. Spletne ankete so razmeroma poceni, dokler izbira enot v vzorec ni verjetnostna. Ko anketiramo skupino iste starosti ali z določeno izobrazbo (osebe, ki jih poznam) se pravi, zaprte skupine, to načeloma ni problem. Ta se pojavi, ko anketiramo na internetu in anketirancev ne poznamo, ter ne vemo, s kakšno verjetnostjo so bili rekrutirani. Rezultate ankete lahko posplošimo na celotno populacijo, saj sem poskušala zajeti čim bolj naključne osebe. Zajela sem različne anketirance glede na spol, starost, izobrazbo, zaposlenost in dohodek.

Spodaj so razloženi grafi o demografskih podatkih: spol, starost, izobrazba, zaposlenost in dohodek. Sledi ji nadaljnja obdelava ostalih podatkov iz ankete in izvajanje sklepov.

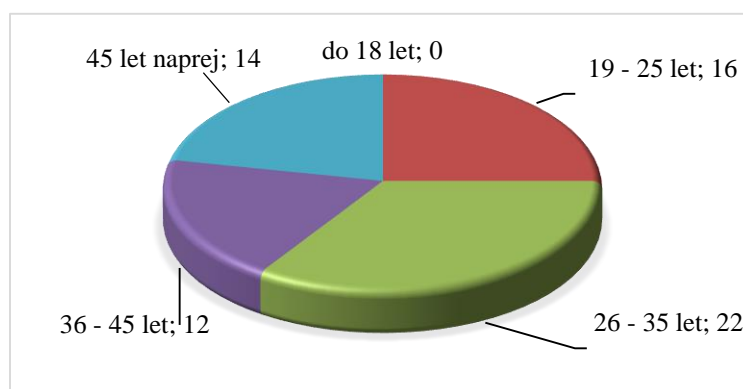
Slika 1 prikazuje razmerje odgovorov na vprašanje o spolu, na katerega je odgovorilo 37% moških in 63% žensk.

Slika 1: Spol

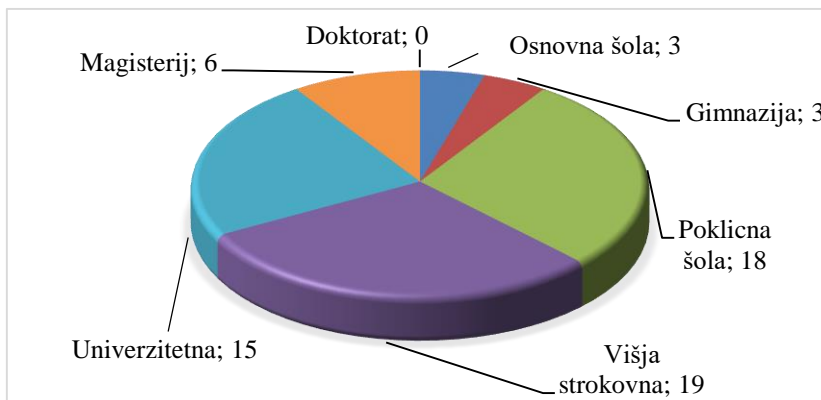
Slika 2 prikazuje razmerje odgovorov na vprašanje o starosti. Na anketo ni odgovoril nihče mlajši od 18 let, 25% anketirancev je bilo starih od 19-25 let, 36% od 26 do 35 let, 18% od 36 do 45 let in 21% od 46 let naprej.

Slika 2: Starost

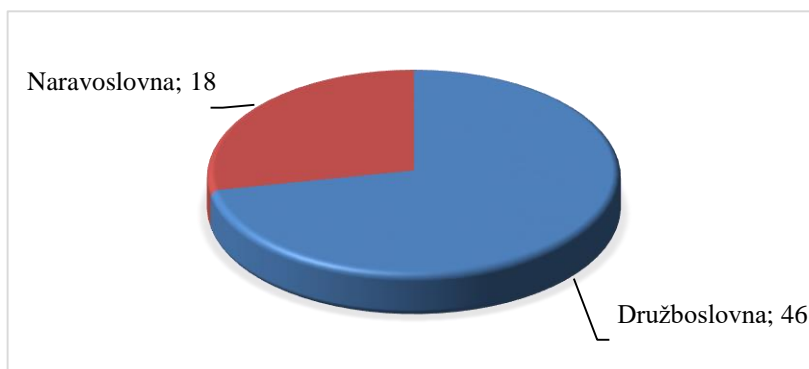
Slika 3 prikazuje odgovor na vprašanje o trenutni končani izobrazbi. 3% vprašanih ima zaključeno osnovno šolo, 29% poklicno šolo, 4% gimnazijo, 31% višjo strokovno, 24% univerzitetno, 9% magisterij, nihče pa nima dokončanega doktorata.

Slika 3: Končana izobrazba

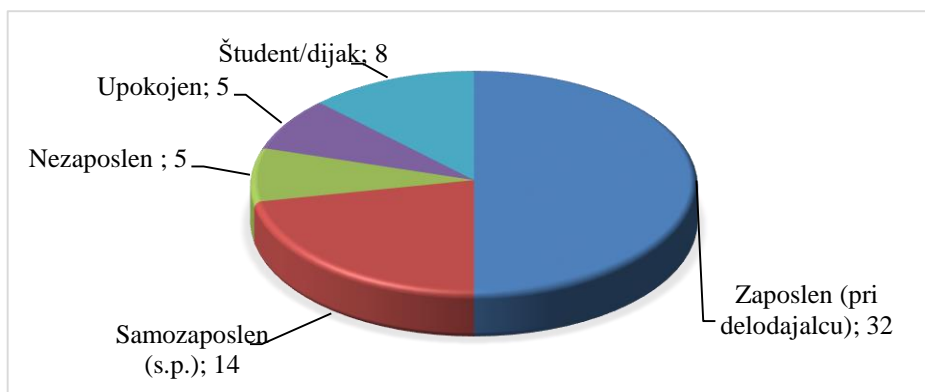
Slika 4 prikazuje odgovor na vprašanje o smeri izobrazbe, kar 75% jih prihaja z družboslovne smeri in 25% iz naravoslovne smeri.

Slika 4: Smer izobrazbe

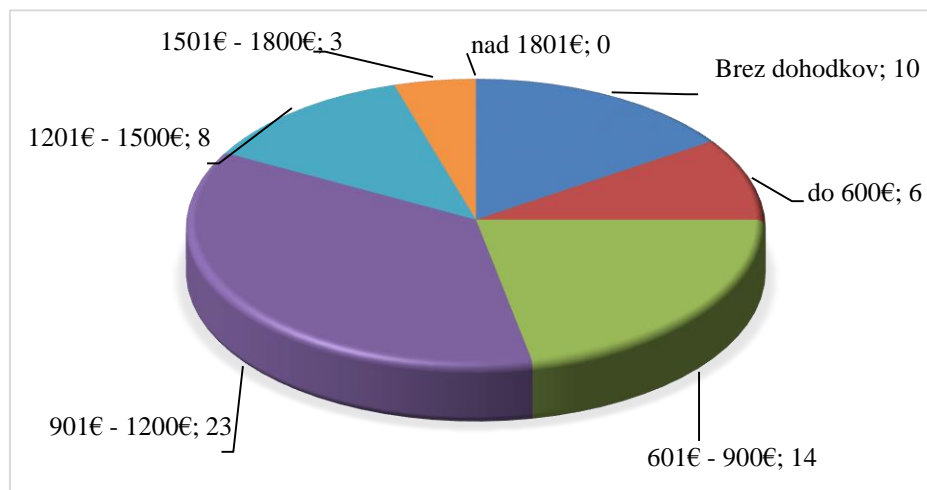
Slika 5 prikazuje odgovor na vprašanje o trenutni zaposlenosti. 55% je zaposlenih pri delodajalcu, 22% ima svoje podjetje, 5% je nezaposlenih, 7% je upokojenih, 11% je študentov ali dijakov.

Slika 5: Zaposlenost

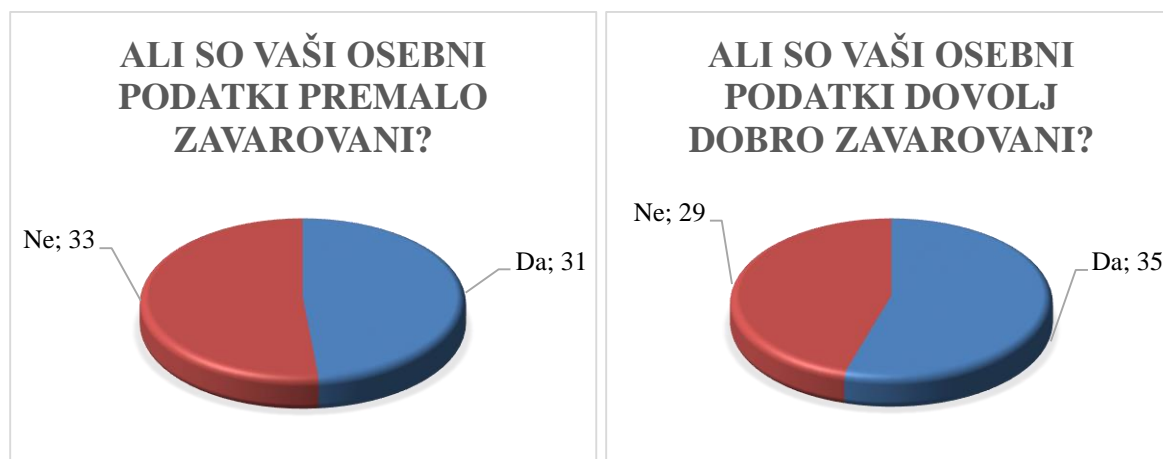
Slika 6 prikazuje višino trenutnih osebnih dohodkov vprašanih. Brez dohodkov je 16% anketirancev, do 600€ je 9%, 21% ima dohodke od 600-900€, od 900-1200€ ima 37%, od 1200-1500 ima 13%, 4% imajo od 1500-1800€, nad 1800€ ni nikogar.

Slika 6: Osebni dohodek

Slika 7 na levi strani prikazuje odgovor na vprašanje ali so vaši osebni podatki dovolj dobro zavarovani. Na desni pa ali so vaši osebni podatki premalo zavarovani. 55% vprašanih meni, da so njihovi osebni podatki dovolj dobro zavarovani. Medtem ko jih je na vprašanje ali so osebni podatki premalo zavarovani odgovorilo 52%.

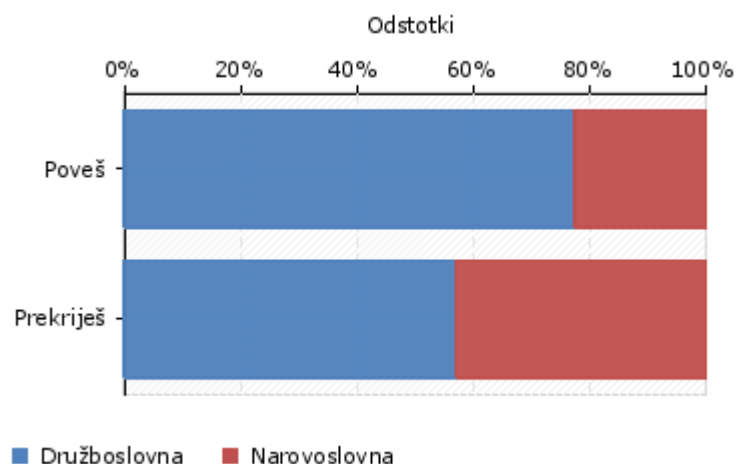
Slika 7: Zavarovanost osebnih podatkov

Pričakovala sem, da se bodo ljudje ki so z naravoslovne smeri bolj izrazito razlikovali z odgovorom z družboslovne smeri. To prikazujeta slika 8 in 9. Zelo zanimivo je, da bi osebe z naravoslovne smeri prikrije informacije o bolezni, medtem ko se jim to ne zdi prav, da se to prikrija, če se postavijo v vlogo delodajalca. Z družboslovne smeri so odgovorili brez odstopanja. Slika 8 prikazuje razmerje med odgovorom glede na izobrazbo ter na predstavljajte si, da ste na razgovoru za službo. Imate bolezen, zaradi katere že vnaprej veste,

da boste v službi večkrat manjkali. Ali to poveš delodajalcu na razgovoru ali mu to prikriješ? Slika 9 pa predstavlja razmerje med odgovorom glede na izobrazbo in na predstavljate si da ste v vlogi delodajalca. Na razgovoru za delo izberete osebo, ki ima primerno izobrazbo in veliko izkušenj. Vendar pa vam je prikrivala, da je noseča. Kmalu po zaposlitvi odide na bolniško, ter nato na porodniško. Zaradi tega imate s to osebo samo stroške, poleg tega pa morate zaposliti še novo osebo. Ali se vam zdi prav, da je oseba prikrivala resnico?

Slika 8: Razmerje med smerjo izobrazbe in ali delodajalcu poveš ali prikriješ informacije

Slika 9: Razmerje med smerjo izobrazbe in ali se zdi prav, da prikriješ informacijo delodajalcu

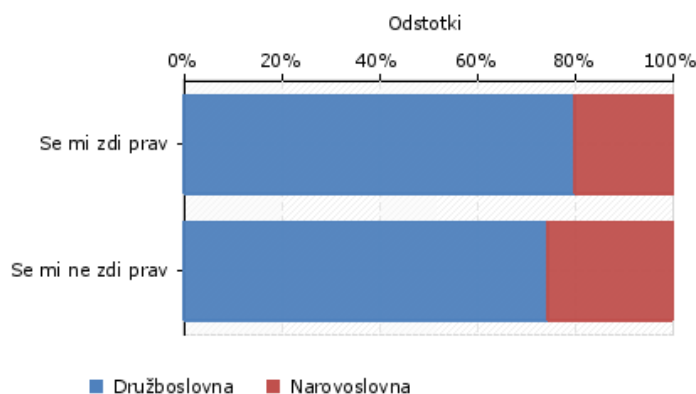

Tabela 1: Razmerje med smerjo izobrazbe in ali poveš informacijo delodajalcu in ali se zdi prav, da prikriješ informacijo delodajalcu

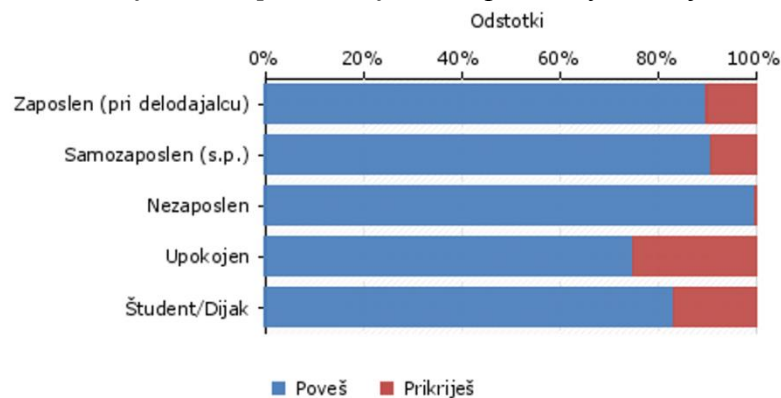
		Prikrivanje informacij			
		Poveš	Prikriješ	Se mi zdi prav	Se mi ne zdi prav
Smer izobrazbe	Družboslovna	40	6	6	40
	Naravoslovna	13	5	3	15

Tabela 1 prikazuje, kar je že v zgornjih dveh slikah, le da je tukaj napisano v številkah, v grafih pa v procentih. Pričakovala sem, da se bodo ljudje, ki so z naravoslovne smeri bolj izrazito razlikovali z odgovorom z družboslovne smeri. Zelo zanimivo je, da bi osebe z

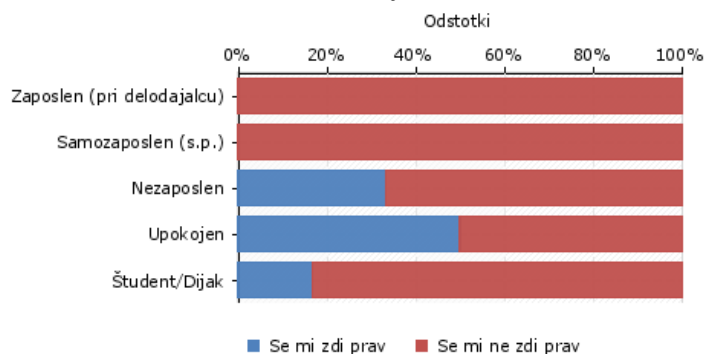
naravoslovne smeri prikrile informacije o bolezni, medtem ko se jim to ne zdi prav, da se to prikriva, če se postavijo v vlogo delodajalca. Z družboslovne smeri so odgovorili brez odstopanja.

Spodnji dve sliki prikazujeta razmerje odgovorov glede na zaposlenost in slika 10 na predstavlja si, da ste na razgovoru za službo. Imate bolezen, zaradi katere že vnaprej veste, da boste v službi večkrat manjkali. Ali to poveš delodajalcu na razgovoru, ali mu to prikriješ? Ter slika 11 predstavlja si, da ste v vlogi delodajalca. Na razgovoru za delo izberete osebo, ki ima primerno izobrazbo in veliko izkušenj. Vendar pa vam je prikrivala, da je noseča. Kmalu po zaposlitvi odide na bolniško, ter nato na porodniško. Zaradi tega imate s to osebo samo stroške, poleg tega pa morate zaposliti še novo osebo. Ali se vam zdi prav, da je oseba prikrivala resnico? Presenetil me je odgovor samozaposlenega, da je pripravljen stvari prikriti. Saj ravno on najbolje ve, kako bi se počutil delodajalec, ko mu nekdo nekaj prikriva v njegovo škodo. Izstopajo tudi upokojeanci, ki bi vse povedali po pravici, po drugi strani pa se jim zdi prav, da se kakšna stvar prikrije.

Slika 10: Razmerje med zaposlenostjo in ali poveš informacijo delodajalcu

Slika 11: Razmerje med zaposlenostjo in ali se zdi prav, da prikriješ informacijo delodajalcu

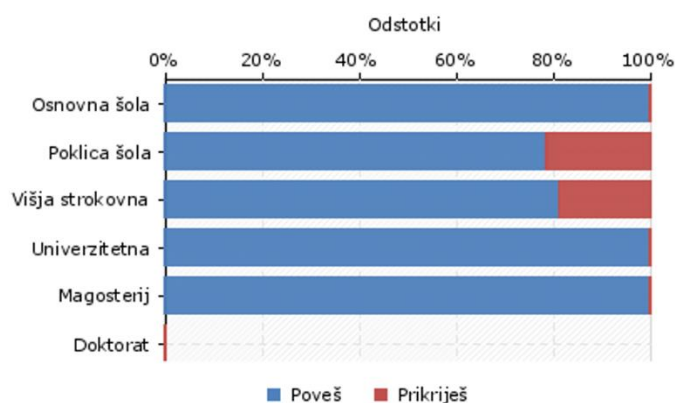

Slika 12 prikazuje razmerje med izobrazbo in predstavlja si, da ste na razgovoru za službo. Imate bolezen, zaradi katere že vnaprej veste, da boste v službi večkrat manjkali. Ali to poveš delodajalcu na razgovoru ali mu to prikriješ? Slika 13 prikazuje razmerje glede na izobrazbo ter predstavlja si, da ste v vlogi delodajalca. Na razgovoru za delo izberete

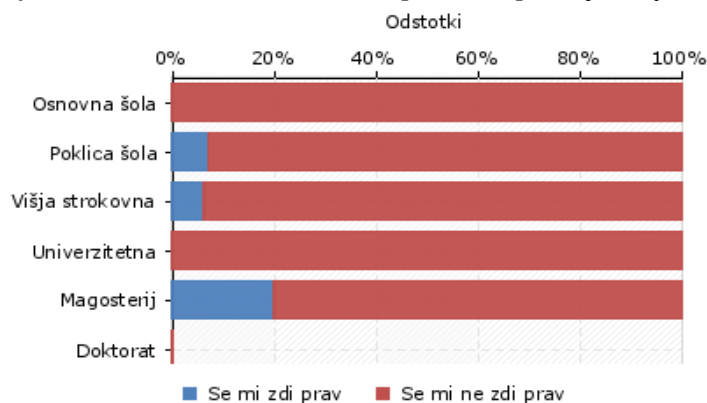

osebo, ki ima primerno izobrazbo in veliko izkušenj. Vendar pa vam je prikrivala, da je noseča. Kmalu po zaposlitvi odide na bolniško, ter nato na porodniško. Zaradi tega imate s to osebo samo stroške, poleg tega pa morate zaposliti še novo osebo. Ali se vam zdi prav, da je oseba prikrivala resnico? Zanimivo, da se najbolj izobraženim ljudjem (ki imajo dokončan magisterij), zdi prav da se določene stvari prikrijejo delodajalcu. Najbolj zrelo pa razmišljajo osebe, ki imajo dokončano samo osnovno šolo. Ne vem pa, ali so odgovarjali tako, kot mislijo, da je prav in da morajo tako odgovoriti, ali dejansko tako razmišljajo. Najbolj pričakovani odgovori so bili glede na dohodke. Saj so tisti z nižjimi prihodki odgovorili, da se jim zdi prav, da se kaj prikrije. Osebam z dohodki nad 1.201€ pa se ne zdi prav, da se stvari prikrijejo.

Slika 12: Razmerje med izobrazbo in ali poveš informacijo delodajalcu

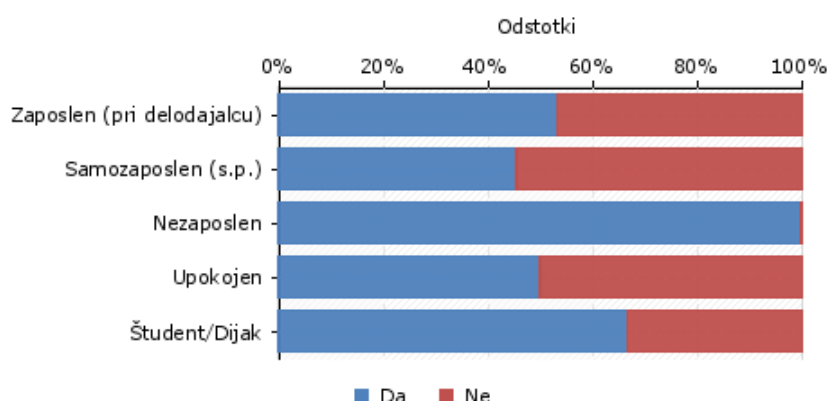

Slika 13: Razmerje med izobrazbo in ali se zdi prav, da prikriješ informacijo delodajalcu

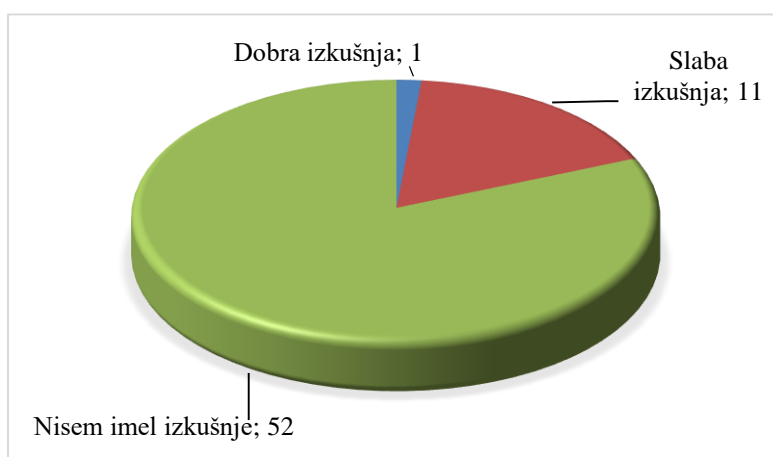
Edina skupina, ki meni, da so osebni podatki dovolj dobro zavarovani, so nezaposleni. Ostali rezultati so bolj ali ne neodločeni. To je razvidno iz slike 14, ki prikazuje razmerje med odgovori, glede na zaposlenost in ali so osebni podatki dovolj dobro zaščiteni.

Slika 14: Razmerje med zaposlenostjo in zavarovanost podatkov

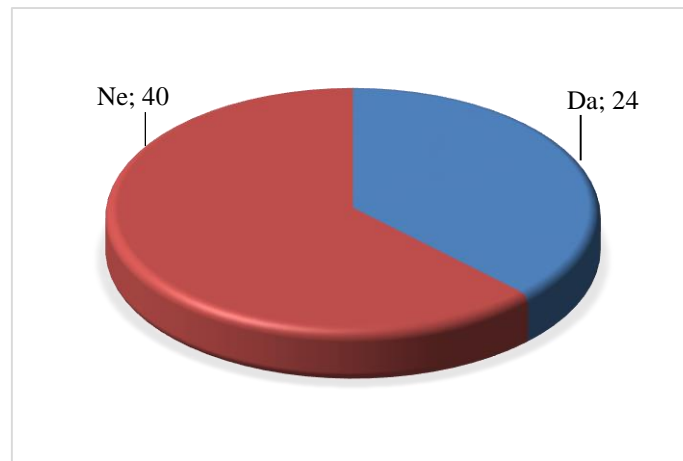
Kar 81% vprašanih oziroma njihovih bližnjih ni imelo izkušnje s področja varovanja osebnih podatkov. Samo 2% vprašanih je imelo dobro (izkušnjo), 17% pa slabo izkušnjo. To je razvidno iz slike 15. Večina je bila nezadovoljnih z rešitvijo primera ali pa je bil primer neuspešno rešen.

Slika 15: Izkušnja s področja varovanja osebnih podatkov

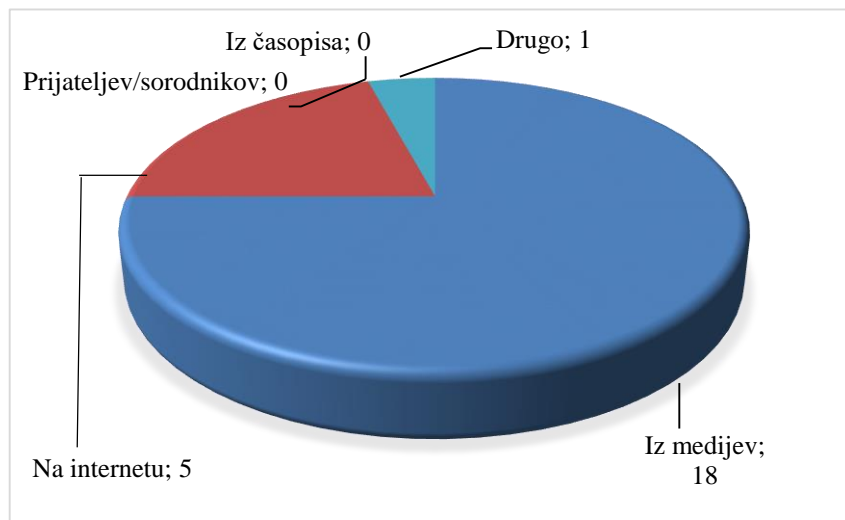

Iz slike 16 lahko razberemo, da le 38% anketirancev ve, kdo je slovenski varuh. Od tega jih je 75% o varuhu dobilo iz medijev, 21% pa na internetu, zaradi poslovnosti pa o njem vejo 4%, kar prikazuje slika 17. 52% vprašanih ne ve, katere naloge opravlja slovenski varuh. Varuje osebne podatke posameznika. Med odgovori se največkrat ponovi varovanje oziroma ščitenje osebnih podatkov oziroma pravic posameznika oziroma skupine. Ostali so odgovorili: odgovarja na vprašanja, kršitelja lahko opozori, raziskuje in varuje kršenja človeških pravic, nadzira varovanje evidenc osebnih podatkov, mogoče je to baza, ki ščiti osebne podatke Slovencev, nadzor nad inšpektoratom za varstvo podatkov, varuh neposredno nadzoruje spoštovanje predpisov o varstvu osebnih podatkov pri upravljalcih zbirk in pri uporabnikih osebnih podatkov, spremlja oziroma nadzira delo inšpektorata za varstvo osebnih podatkov, svetuje v zadevah na tem področju, sodeluje v postopkih sprejemanja predpisov in opravlja druge naloge na podlagi zakona, varnost na internetu, snemanja z varnostnimi kamerami.

Slika 16: Ali veste, kdo je slovenski varuh

Slika 17: Kje ste dobili podatke o slovenskem varuhu

SKLEP

Vedenjska ekonomija s pomočjo psihologije pojasnjuje obnašanje ljudi. Tako lahko razložimo neracionalno obnašanje ljudi. Z vedenjsko ekonomijo lahko tudi razložim nekatere rezultate ankete. Vsi anketiranci z višjo izobrazbo ali višjim dohodkovnim razredom so odgovarjali, da se jim ne zdi prav, če delodajalcu prikrivaš informacije, zaradi katerih bi lahko bil delodajalec oškodovan. Iz tega lahko sklepamo, da se vprašani z nižjo izobrazbo oziroma nižjimi dohodki bojijo za svoj dohodek in bi rajši delodajalcu določene informacije zamolčali. Saj morda želi le preživeti v tem kapitalističnem svetu. Verjetno bi psihologi odkrili še več strokovnih razlag.

Z ekonomskega vidika bi bilo najbolje, da bi bile vse informacije javne. S tem bi bil trg bolj učinkovit. Zmanjšale bi se cene dobrin in povečala bi se splošna blaginja ljudi. Vendar pa je

še vedno potrebno, da so nekatere informacije zavarovane. Tako bi nekatera podjetja plačala veliko denarja za razne analize in ankete, da bi prišli do določenih informacij pomembnih za podjetje. Nato pa bi vse prišlo v javnost in s tem bi bila druga podjetja v prednosti, kar pa ni pravično do oškodovanega podjetja.

Danes popolne varnosti osebnih podatkov v Sloveniji ni. Lahko pa se vsaj potrudimo izogniti zlorabi s tem, da podatke in informacije, za katere ne želimo, da postanejo javne, ne objavljamo na splet, ter jih obdržimo zase. V današnjem času ima varstvo osebnih podatkov velik pomen. O tem pričajo tudi podatki o vedno novih in posodobljenih zakonih. Evropska komisija je decembra 2015 dala v javnost dogovor o reformi varstva podatkov v EU. Reformo so predlagali že leta 2012 z namenom, da bi se prilagodili digitalni dobi. V današnjem času, ko tehnologija zelo hitro napreduje, je vse težje zagotoviti varstvo osebnih podatkov. Vse več je vdorov v zasebnost, tudi tistih, za katere sploh ne vemo. Največ zlorab se zgodi pri zbiranju osebnih podatkov za nadaljnjo obdelavo ter trženje, saj to današnja tehnologija dovoli, ker je obdelava podatkov zelo enostavna. V Sloveniji je sicer vse določeno z zakonom, kaj se lahko objavlja in kaj ne, vendar še vedno pride do zlorabe osebnih podatkov. Letos je na dan varstva osebnih podatkov potekala okrogla miza o dronih. To je tehnologija, ki nas je prehitela s področja varnosti in zasebnosti. Na tem področju bi morali sprejeti nove zakone. V Sloveniji je informacijska pooblaščenka že pozvala agencijo za civilno letalstvo, naj napišejo in sprejmejo pravila. V mesecu januarju letos so napisali informacije za lastnike dronov.

LITERATURA IN VIRI

1. Anwar, Y. (27. februar 2012). Upper class more likely to be scofflaws due to greed, study finds. *Brokely News*. Najdeno 16. januarja 2016 na spletnem naslovu <http://news.berkeley.edu/2012/02/27/greed/>
2. Cerar, M. (2003). *Temelji ustavne ureditve, človekove pravice in temeljne svoboščine, gospodarska in socialna razmerja*. Ljubljana: Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije.
3. Čebulj, J. (1992). *Varstvo informacijske zasebnosti v Evropi in Sloveniji*. Ljubljana: Inštitut za javno upravo pri Pravni fakulteti
4. Dragonja, M. (2007). *Razvoj vedenjske ekonomije in vloga nevroekonomije* (diplomsko delo). Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Ekonomska fakulteta
5. Egan, M., & Mather, T. (2005). *Varovanje informacij: grožnje, izzivi, rešitve*. Ljubljana: Založba Pasadena d.o.o.
6. EnKlikAnketa – 1KA (2015). Najdeno 20. novembra 2015 na spletnem naslovu <https://www.1ka.si/>
7. *Informacijski pooblaščenec je zaključil inšpekcijski nadzor pri Komisiji za preprečevanje korupcije, ki je aplikacijo Supervisor ustrezno prilagodila*. Najdeno 20. novembra 2015 na spletnem naslovu <https://www.ip-rs.si/novice/detajl/informacijski-pooblasčenec-je-zaključil-inspekcijski-nadzor-pri-komisiji-za-preprečevanje-korup/>
8. *Informacijski pooblaščenec. O pooblaščenca*. Najdeno 10. februar 2016 na spletnem naslovu <http://www.ip-rs.si/>
9. Jerše, A. (2009). *Varstvo osebnih podatkov in dostop do informacij javnega značaja*. Ljubljana: Verlag Dashöfer, založba, d.o.o.
10. Jolls C., (2002). *Fairness, Minimum Wage Law, and Employee Benefits*. New York University Law Review, New York, str. 24
11. Koman Perenčič, L., & *Informacijski pooblaščenec* (2009). *Varstvo osebnih podatkov in mediji*. Ljubljana: Informacijski pooblaščenec RS
12. *Komisija za preprečevanje korupcije*. (2015). *Posodobitev aplikacije Supervisor: Milijarda evrov za avtorske in podjetne pogodbe*. Najdeno 20. novembra 2015 na spletnem naslovu <https://www.kpk-rs.si/sl/komisija/medijsko-sredisce/arhiv-novic/03/2015/posodobitev-aplikacije-supervisor-milijarda-evrov-za-avtorske-in-podjemne-pogodbe>
13. Kovač, M. (2009). *Bistvena zmeta in Prevara v Obligacijskem zakoniku RS – Pravnoekonomska perspektiva. Podjetje in delo*, (35), 375-393.
14. Pirc Musar, N., & Prelesnik, M., & Bien, S. (2006). *Varstvo osebnih podatkov: Vstop v zasebnost prepovedan*. Ljubljana: Informacijski pooblaščenec
15. Pavešić N. (1997) *Informacija in kodi*. Ljubljana: Fakulteta za elektrotehniko
16. *Splošna deklaracija človekovih pravic*. (2015) Najdeno 20. novembra 2015 na spletnem naslovu <http://www.varuh-rs.si/pravni-okvir-in-pristojnosti/mednarodni-pravni-akti-s-podrocja-clovekovih-pravic/organizacija-zdruzenih-narodov/splosna-deklaracija-clovekovih-pravic/>

17. Ustava Republike Slovenije. *Uradni list* RS št. 33/91-I, 42/97, 66/2000, 24/03, 69/04, 68/06 in 47/13.
18. Varuh človekovih pravic RS. (2013). 20 let zakona o varuhu človekovih pravic: 1993-2013. Ljubljana : Varuh človekovih pravic Republike Slovenije
19. Varuh človekovih pravic RS (2014). 20 let delovanja varuha človekovih pravic RS: 1994-2014. Ljubljana : Varuh človekovih pravic Republike Slovenije
20. Zakona o dostopu do informacij javnega značaja *Uradni list* RS, št. 51/2006
21. Zakon o varstvu osebnih podatkov. *Uradni list* RS št. 94/2007

PRILOGA

Priloga: ANKETA

1. Ali menite, da so vaši osebni podatki dovolj dobro zavarovani?

- Da
- Ne

2. Ali so vaši osebni podatki premalo zavarovani?

- Da
- Ne

3. Ali imate mogoče kakršnokoli slabo ali izredno dobro izkušnjo s področja varovanja osebnih podatkov? Vi ali vaši bližnji?

- Dobra izkušnja
- Slaba izkušnja
- Nisem imel izkušnje

4. Kakšen je bil uspeh reševanja situacije in kako ste bili zadovoljni z rezultatom?

---

5. Ali veste, kdo je slovenski varuh?

- Da
- Ne

6. Kje ste dobili podatke o slovenskem varuhu?

- Iz medijev
- Na internetu
- Iz časopisov
- Od prijateljev/sorodnikov
- Drugo

7. Ali veste, kakšne naloge opravlja slovenski varuh?

---

8. Predstavljajte si, da ste na razgovoru za službo. Imate bolezen, zaradi katere že vnaprej veste, da boste v službi večkrat manjkali. Ali to poveš delodajalcu na razgovoru ali mu to prikriješ?

- Poveš
- Prikriješ

9. Predstavljajte si, da ste v vlogi delodajalca. Na razgovoru za delo izberete osebo, ki ima primerno izobrazbo in veliko izkušenj. Vendar pa vam je prikrivala, da je noseča. Kmalu po zaposlitvi odide na bolniško, ter nato na porodniško. Zaradi tega imate s to osebo samo stroške, poleg tega pa morate zaposliti še novo osebo. Ali se vam zdi prav, da je oseba prikrivala resnico?

- Se mi zdi prav

- Se mi ne zdi prav

10. Spol

- Moški
- ženska

11. Starost

- 00-18
- 19-25
- 26-35
- 36-45
- 46-naprej

12. Stopnja izobrazbe

- Osnovna šola
- Poklicna šola
- Gimnazija
- Višja strokovna
- Univerzitetna izobrazba
- Magisterij
- Doktorat

13. Smer izobrazbe

- Družboslovna
- Naravoslovna

14. Zaposlenost

- Zaposlen (pri delodajalcu)
- Samozaposlen (s.p.)
- Nezaposlen
- Upokojenec
- Dijak/študent

15. Osebni dohodek

- Brez dohodkov
- do 600€
- Nad 601€ do 900€
- Nad 901€ do 1200€
- Nad 1201€ do 1500€
- Nad 1501€ do 1800€
- Nad 1801€